

Handelingen 16:19-34

Vandaag wil ik graag stilstaan bij de geschiedenis van Paulus en Silas in de gevangenis van Filippi. De reden van die gevangenneming was dat Paulus bij een slavin een waarzeggende geest had uitgedreven. Deze vrouw leverde haar eigenaars geld op en nu Paulus deze vrouw bevrijd had was het dus gedaan met de business. In vs. 19 staat in onze vertaling dat het gaat om de 'eigenaren' van deze vrouw. In de SV staat het woordje 'heren'. En dat is ook de letterlijke vertaling. Het is vast niet toevallig dat Lukas dit woord in dit gedeelte drie keer gebruikt. In vs. 19 gaat het dus om de heren van de slavin. In vs. 30 wordt dit woord gebruikt voor Paulus en Silas. De gevangenebewaarder vraagt dan: Heren wat moet ik doen om behouden te worden? En ook in het antwoord van Paulus komt dit woord terug: Stel je vertrouwen op de Heer Jezus en je zult behouden worden.....

Dit lijkt wel het thema in dit gedeelte. Wie is er nu werkelijk de Heer? In het Romeinse rijk was er altijd een enorme toewijding aan je meerdere, je heer. Een slaaf behoorde geheel aan zijn meester toe. En omdat hij aan zijn meester toebehoorde had hij recht op onderdak en voedsel. Zo was het Romeinse rijk opgebouwd. Een systeem van geven en nemen. En toen Paulus deze bezeten vrouw bevrijdde doorbrak hij als het ware dat systeem. Het zal de Romeinen niet veel hebben kunnen schelen of deze vrouw bezeten was, of niet. Het verwijt was dat deze Joodse mannen de Romeinse gezagstructuur ondermijnden. Een Joodse vreemdeling had niet het recht iets te doen met de slavin van een ander. Daarmee brengen ze de stad in rep in roer. Dus Paulus en Silas werden niet zo zeer als oproerkraaiers beschouwd, maar als mensen die de Romeinse gebruiken doorbraken. Zij verkondigen andere zeden. Dat systeem van heren en ondergeschikten werd zodoende doorbroken.

Na deze beschuldiging werden bij Paulus en Silas de kleren van het lijf gescheurd en werden zij met de roede gegeseld. Ze kregen stokslagen. In 2 Cor.11:25 zegt Paulus dat hij deze vorm van marteling drie keer heeft ontvangen in zijn leven. In de bijbel wordt alleen deze marteling in Filippi verteld. Deze straf was zonder gerechtelijk vonnis verboden voor Romeinse burgers. Maar door de verwarring van het ogenblik hebben Paulus en Silas zich niet als Romeinse burgers kunnen legitimeren.

Paulus en Silas worden opgesloten in de binnenste kerker. De gevangenvaarder moest hen zorgvuldig bewaren. Letterlijk staat er 'wilverzekerd'. Dat woord komt in vs. 24 weer terug. De voeten zorgvuldig (wilverzekerd) in het blok. Hier zit wel iets van humor in. Wat voor de Romeinse overheid 'wilverzekerd' is, heeft voor de Here Jezus geen enkele betekenis.

Zo zitten Paulus en Silas in de gevangenis. Voeten in het blok in de binnenste kerker van de gevangenis. Omstreeks middennacht waren zij in gebed en zongen Gods lof en de gevangenen luisterden naar hen. Een bijzonder gebeuren. We mogen aannemen dat het publiek van Paulus en Silas niet de netste jongens van de klas waren. Maar ze luisterden. In 1 Tess. 5 zegt Paulus dat we God in alle omstandigheden moeten dankzeggen. Hier in de gevangenis blijkt de diepgang van die woorden. Het is niet een loze kreet van Paulus, het wordt geïllustreerd door zijn eigen leven.

Plotseling kwam er een zware aardbeving. We weten niet of deze aardbeving de hele stad trof of alleen de gevangenis. Het is goed mogelijk dat de hele stad getroffen werd, omdat Filippi op een breuklijn van de aardkorst is gelegen. Hoe dan ook, zoals de muren van Jericho neerstortten toen de Israëlieten een lofprijzing aanhieven en Josafats vijanden verslagen werden op het moment dat de Israëlieten God loofden, zo worden Paulus en Silas bevrijd terwijl zij God groot maakten. Dit keer geen bevrijding door engelen, zoals Petrus maar liefst twee keer was overkomen, maar door een natuurverschijnsel.

De toegesnelde gevangenvaarder ziet dat alle deuren open zijn. Dat kan volgens hem maar één ding betekenen. De gevangenen zijn ontsnapt. En hij wist het, dat ging hem zijn leven kosten. Bewakers die hun gevangenen lieten ontsnappen, konden geëxecuteerd worden. Een kritieke situatie.

Paulus zag blijkbaar wat er gebeurde en riep: Doe uzelf geen kwaad, want wij zijn allen hier! Ook de andere gevangen zijn gebleven. Dat is verwonderlijk. Niemand is gevluht. Blijkbaar hadden Paulus en Silas in korte tijd zoveel gezag gekregen dat er geen gevangene was die het in z'n hoofd haalde te vluchten.

De gevangenvaarder is hier zo van onder de indruk dat hij zich op z'n knieën werpt en bevend voor hen neervalt. Het is duidelijk dat hij verband ziet tussen de

mishandeling van Paulus en Silas en de aardbeving. Hij ziet daarin een goddelijke bevestiging van hun onschuld. Hij ziet hen niet meer als criminelen maar als heren. “heren, wat moet ik doen om behouden te worden?” Misschien vraagt u zich af waar deze vraag vandaan komt. Waarom nu een vraag naar eeuwig behoud? Heel goed mogelijk dat deze gevangenvaarder zich de oorzaak weer herinnert van de gevangenneming van Paulus en Silas. Wat riep dat bezeten slavinnetje ook al weer dag in dag uit? “Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God, die u de weg tot behoudenis boodschappen”. Hoewel Paulus er niet van gediend is dat een bezeten vrouw uitkraamt wie hij is en wat zijn taak is, klopt het wel wat de vrouw zegt. Ook op andere plaatsen in de bijbel zie je dat bezetenen weten wie Jezus is en wat zijn boodschap inhoudt. De duivel en zijn trawanten weten heel goed dat het Evangelie van Jezus Christus de enige weg tot behoud is. Goed mogelijk dat deze gevangenvaarder zich de woorden van de vrouw herinnert. Deze mannen verkondigen de weg tot behoudenis. Vandaar zijn vraag “wat moet ik doen?”

Paulus antwoord is helder. Stel je vertrouwen op de Here Jezus. De SV heeft ‘geloof in de Heere Jezus’. Dat is hetzelfde. Het bijbelse woord geloven is het best te omschrijven als ‘je vertrouwen stellen op’. Geloven is niet alleen iets voor waar aannemen. Geloven heeft met jezelf overgeven te maken. Een overgave van je verstand, gevoel en wil. Je levert jezelf als het ware over aan de Here Jezus. Je vertrouwt erop dat zijn sterven en opstanding jouw verlossing bewerkt.

Het was vrij ongewoon dat een gevangenvaarder zijn gevangenen mee nam naar huis en hun wonden ging verzorgen. Maar blijkbaar was er iets veranderd in deze man. Hij was tot geloof gekomen. En niet alleen hij, ook zijn huisgenoten kwamen tot geloof in God en ontvingen de doop. Of Paulus en Silas later weer naar hun cel gebracht zijn, weten we niet. Het is goed mogelijk. Anders zou de gevangenvaarder misschien in opspraak gebracht worden ten overstaan van zijn meedelingen.

De volgende morgen ontvingen Paulus en Silas het bericht dat ze vrijgelaten zouden worden. Maar Paulus nam daar geen genoegen mee. Als Romeins staatsburgers die zonder proces geselsd waren, moest hun uitgeleide gedaan worden, als een publieke verontschuldiging. Er is een grote tegenstelling tussen het ‘in het openbaar geselsd’ en ‘het ongemerkt uitzetten’(vs. 37). Omdat hen in het openbaar onrecht

was aangedaan, moest er nu in het openbaar recht gedaan worden. Niet alleen om Paulus en Silas recht te doen, maar ook om de jonge gemeente van Filippi te zuiveren van blaam. De indruk dat zij oproerkraaiers zouden zijn moet worden weggenomen. De hoofdlieden schrokken hiervan en werden bang toen ze hoorden dat Paulus en Silas Romeinen waren. En zo werd Paulus en Silas uitgeleide gedaan. Diezelfde hoofdlieden die hen de kleren van het lijf hadden gescheurd en hen hadden laten geselen, deden hen nu uitgeleide en vroegen vriendelijk of ze a.j.b. de stad wilden verlaten.

Paulus ging de jonge gemeente van Filippi na zijn bevrijding nog bemoedigen. Daarna gingen Paulus en Silas verder. Nog een klein detail waar je zo over heen zou lezen. In Hand. 16 schreef Lukas over 'wij'. Zie bijv. 16:11-13. Vanaf hfdstk. 17 heeft Lukas het over 'zij'. Vanaf hier blijft Lukas de schrijver van Handelingen in Filippi. Paulus en Silas gaan verder. In de persoon van Lukas laat Paulus een bekwaam medewerker achter. Dit komt overeen met Hand. 20:6 waar Lukas beschrijft dat hij Filippi weer verlaat. Gods werk gaat door, ook in Filippi. Waar twee biddende en zingende mannen in een cel bijzondere getuigen mochten zijn. Want niet Rome heeft de macht, maar Jezus Christus is Heer. Wie op Hem zijn vertrouwen stelt zal voor eeuwig behouden worden.

Amen.